

Realizacja programu zwalczania i monitorowania choroby Aujeszkiego u świń w Polsce – aktualna sytuacja epizootyczna

Główny Inspektorat Weterynarii

Akty prawne

Unijne:

- dyrektywa Rady nr 64/432/EWG z dnia 26 czerwca 1964 r. *w sprawie problemów zdrowotnych zwierząt wpływających na handel wewnątrzwspólnotowy bydłem i trzodą chlewną*: zał. E - chA jako choroba, dla której można realizować krajowy program zwalczania i złożyć wnioski o uznanie państwa/regionu za prowadzący zatwierdzony program zwalczania lub wolny od chA, w którym zakazane jest szczepienie świń p/ko tej chorobie,
- decyzja Komisji nr 2008/185/WE z dnia z dnia 21 lutego 2008 r. *w sprawie dodatkowych gwarancji w wewnątrzwspólnotowym handlu trzodą chlewną odnoszących się do choroby Aujeszkiego oraz kryteriów przekazywania informacji o tej chorobie*: dodatkowe warunki w handlu świnią; wykaz państw/regionów prowadzących zatwierdzony program oraz uznanych za wolne od chA,

Krajowe:

- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lutego 2018 r. *w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitorowania choroby Aujeszkiego u świń* (Dz. U. 513): krajowe zasady uwalniania i monitorowania stad świń w Polsce w odniesieniu do chA.

Status Polski w kontekście przepisów UE

- 2010 r. – dec.KE 2010/434/UE - kraj prowadzący zatwierdzony program zwalczania choroby Aujeszkyego (załącznik II do decyzji 2008/185/WE)
- 2017 r. – dec.KE 2017/888 – 11 powiatów województwa podlaskiego zostało uznanych przez KE za urzędowo wolne od chA (zał. I do decyzji 2008/185/WE): augustowski, białostocki, Białystok, bielski, hajnowski, moniecki, sejneński, siemiatycki, sokólski, suwalski, Suwałki

Status Polski w kontekście przepisów PL

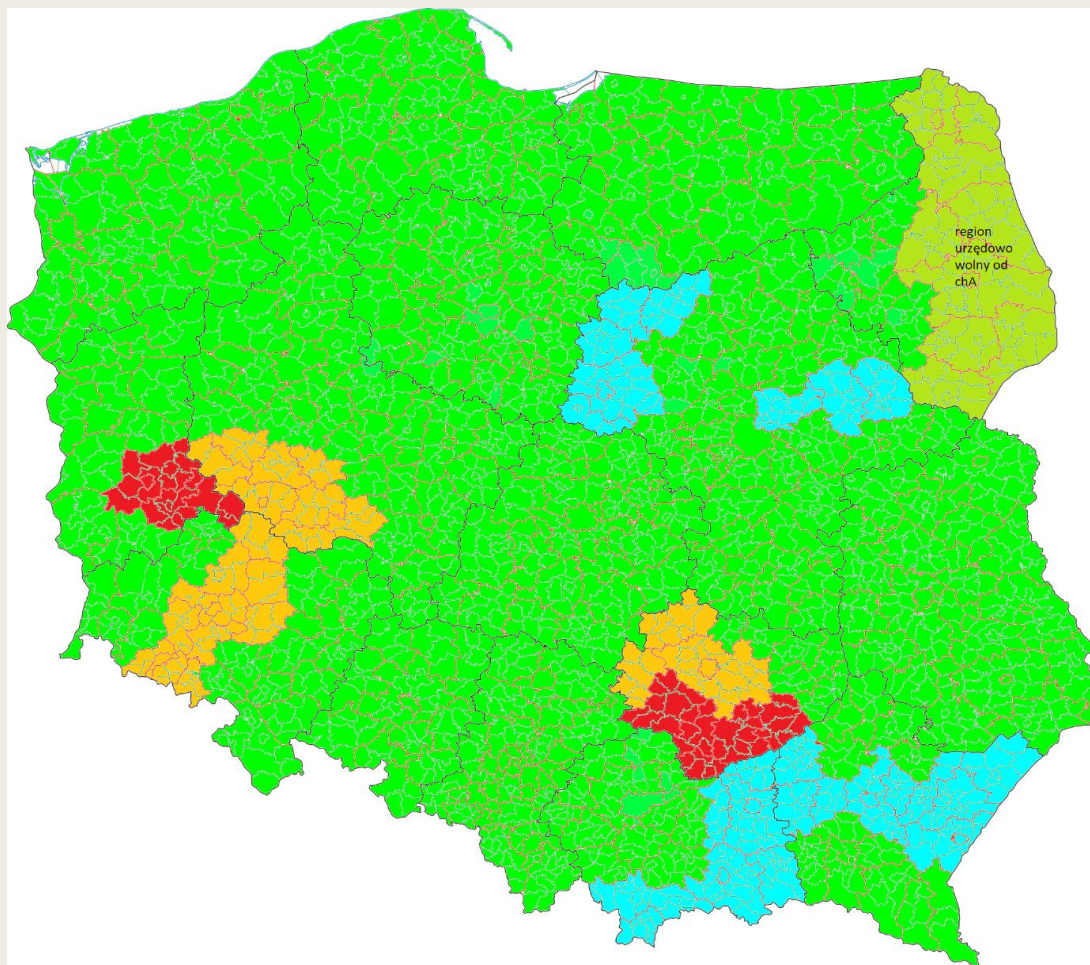
- utworzono 91 regionów wolnych od wirusa choroby Aujeszkiego (wykaz na stronie internetowej GIW),
- prowadzone jest stałe monitorowanie choroby i eliminacja zwierząt dodatnich w stadach zawieszonych
- zakaz szczepienia świń na terytorium RP (od 08.14 r. – na podstawie decyzji PLW, od 09.15 r. – na podstawie rozporządzenia MRiRW)

Warunki dla złożenia wniosku do KE o uznanie regionu za wolny od chA – rozporządzenie MRiRW

- uznanie regionu za wolny (złożenie wniosku do GLW, jego pozytywne rozpatrzenie i umieszczenie w wykazie regionów wolnych, publikowanym na stronie internetowej GIW),
- prowadzenie stałego monitorowania choroby w regionie wolnym, zgodnie z zasadami określonymi w programie,
- brak objawów klinicznych, patologicznych oraz dodatnich wyników badań serologicznych w kierunku chA w ciągu co najmniej 24 miesięcy od uznania regionu za wolny.

Uwalnianie regionami

(stan na 30.06.18 r.)

Regiony:

3 – urzędowo wolne
77 – do uwolnienia na
dzień 30.06.18,
5 – do uwolnienia na
dzień 31.12.18
4 – 2019 r.
2 – 2020 r.

	urzędowo wolne
	do uwolnienia na chwilę obecną
	do uwolnienia do końca 2018 r.
	do uwolnienia w 2019 r.
	do uwolnienia w 2020 r.

Uwalnianie regionami

(stan na 30.06.18 r.)

Rok	Województwo	Region	Miesiąc ew. uwolnienia (24 m-ce od ostatniego wyniku dodatniego)
2018	małopolskie	V	11.18
	mazowieckie	VIII	09.18
		X	07.18
		XIII	09.18
	podkarpackie	III	12.18
2019	dolnośląskie	II	12.19
	świętokrzyskie	V	02.19
	wielkopolskie	III	10.19
		V	11.19
2020	świętokrzyskie	III	04.20
	lubuskie	IV	06.20

Kraje oficjalnie wolne, w których zabronione jest szczepienie (Załącznik I)

PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE	REGIONY
Austria	Wszystkie regiony
Belgia	Wszystkie regiony
Cypr	Wszystkie regiony
Republika Czeska	Wszystkie regiony
Niemcy	Wszystkie regiony
Dania	Wszystkie regiony
Finlandia	Wszystkie regiony
Francja	Departamenty Ain, Aisne, Allier, Alpes-de-Haute-Provence, Alpes-Maritimes, Ardèche, Ardennes, Ariège, Aube, Aude, Aveyron, Bas-Rhin, Bouches-du-Rhône, Calvados, Cantal, Charente, Charente-Maritime, Cher, Corrèze, Côte-d'Or, Côtes-d'Armor, Creuse, Deux-Sèvres, Dordogne, Doubs, Drôme, Essonne, Eure, Eure-et-Loir, Finistère, Gard, Gers, Gironde, Hautes-Alpes, Hauts-de-Seine, Haute Garonne, Haute-Loire, Haute-Marne, Hautes-Pyrénées, Haut-Rhin, Haute-Saône, Haute-Savoie, Haute-Vienne, Hérault, Indre, Ille-et-Vilaine, Indre-et-Loire, Isère, Jura, Landes, Loire, Loire-Atlantique, Loir-et-Cher, Loiret, Lot, Lot-et-Garonne, Lozère, Maine-et-Loire, Manche, Marne, Mayenne, Meurthe-et-Moselle, Meuse, Morbihan, Moselle, Nièvre, Nord, Oise, Orne, Paris, Pas-de-Calais, PyrénéesAtlantiques, Pyrénées-Orientales, Puy-de-Dôme, Réunion, Rhône, Sarthe, Saône-et-Loire, Savoie, Seine-et-Marne, Seine-Maritime, Seine-Saint-Denis, Somme, Tarn, Tarn-et-Garonne, Territoire de Belfort, Val-de-Marne, Val-d'Oise, Var, Vaucluse, Vendée, Vienne, Vosges, Yonne, Yvelines
Irlandia	Wszystkie regiony
Włochy	Prowincja Bolzano
Luksemburg	Wszystkie regiony
Węgry	Wszystkie regiony
Niderlandy	Wszystkie regiony
Słowenia	Wszystkie regiony
Słowacja	Wszystkie regiony
Szwecja	Wszystkie regiony
Zjednoczone Królestwo	Wszystkie regiony
Polska	Powiaty woj. podlaskiego: augustowski, białostocki, Białystok, bielski, hajnowski, moniecki, sejneński, siemiatycki, sokółski, suwalski, Suwałki

Kraje, w których prowadzony jest zatwierdzony krajowy program zwalczania chA (załącznik II)

PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE	REGIONY
Włochy	Regiony - Emilia-Romania - Friuli-Wenecja Julijska - Lombardia - Wenecja Euganejska
Litwa	Wszystkie regiony
Hiszpania	Wszystkie regiony
Polska	Wszystkie powiaty woj. dolnośląskiego, kujawsko-pomorskie, lubelskiego, lubuskiego, łódzkie, małopolskiego, mazowieckiego, opolskiego, podkarpackiego, pomorskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, woj. podlaskie: powiaty grajewski, kolneński, łomżyński, Łomża, wysokomazowiecki, zambrowski

Pozostałe kraje UE

– brak określonego oficjalnego statusu

- Włochy – pozostałe prowincje,
- Francja – pozostałe departamenty,
- Grecja – całe terytorium,
- Portugalia - całe terytorium,
- Łotwa, Estonia – całe terytorium,
- Bułgaria – całe terytorium,
- Rumunia – całe terytorium,
- Chorwacja - całe terytorium.

2008/185/WE

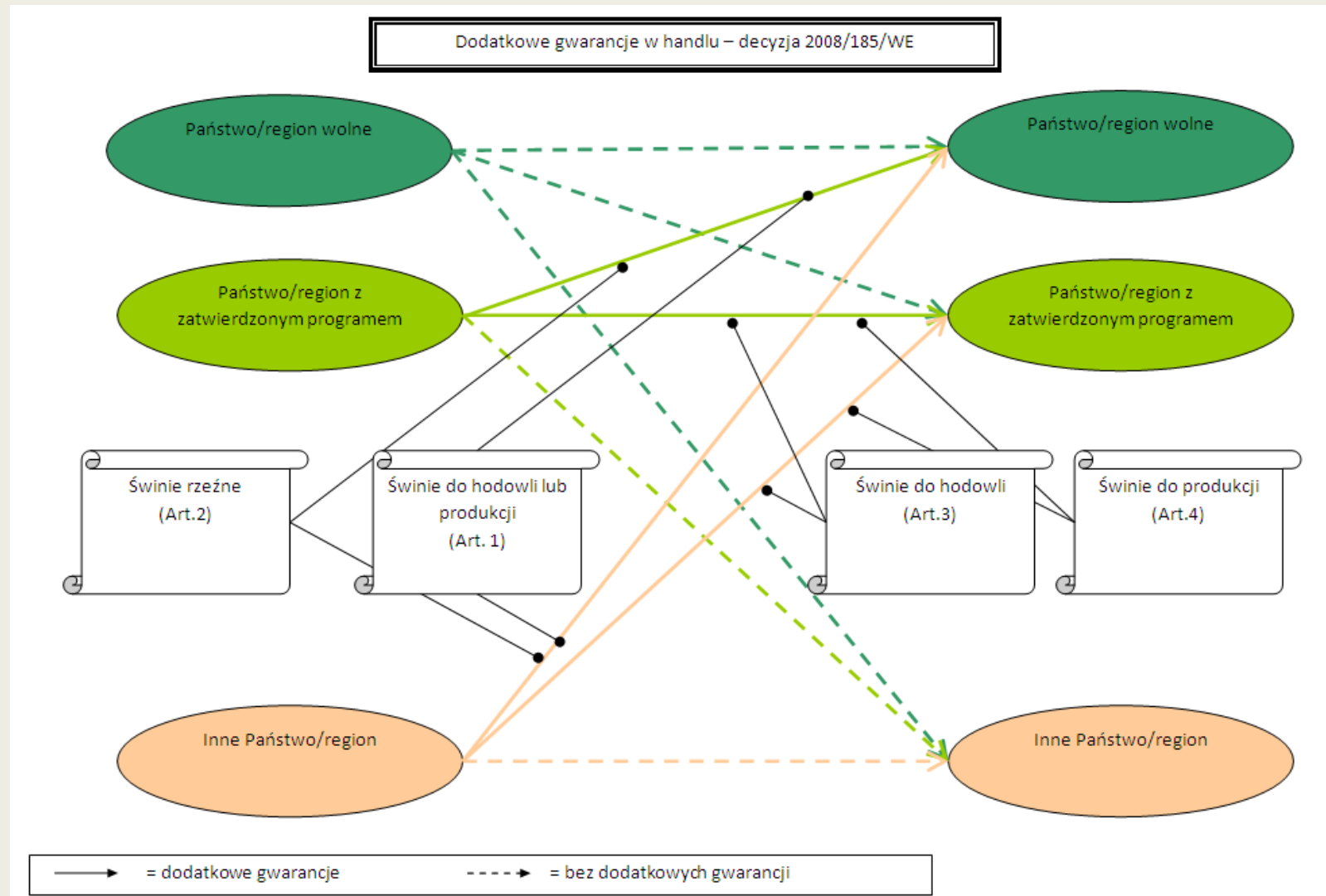
warunki przemieszczania między państwami/regionami o różnym statusie epizootycznym

Dodatkowe gwarancje dotyczą przemieszczania w ramach handlu wewnątrzunijnego świń przeznaczonych do:

- hodowli i produkcji, przemieszczanych do P. Cz. /regionów wolnych od chA, których wykaz jest umieszczony w zał. I do decyzji,
- uboju, przemieszczanych do P. Cz./regionów wolnych od chA, których wykaz jest umieszczony w zał. I do decyzji,
- hodowli, do P. Cz./regionów, w których prowadzony jest zatwierdzony krajowy program zwalczania chA, których wykaz jest umieszczony w zał. II do decyzji (w tym Polski),
- produkcji, przemieszczanych do P. Cz./regionów, w których prowadzony jest zatwierdzony krajowy program zwalczania chA, których wykaz jest umieszczony w załączniku II do decyzji (w tym Polski).

2008/185/WE

warunki przemieszczania między państwami/regionami o różnym statusie epizootycznym

2008/185/WE – cd.

Przemieszczanie do państw/regionów wolnych od chA

Świnie przeznaczone do hodowli lub produkcji (Art. 1):

1. ChA musi być chorobą obowiązkowo zgłaszaną w państwie członkowskim pochodzenia świń;
2. W P. Czł./regionie pochodzenia świń musi być realizowany, pod nadzorem właściwego organu, plan kontroli i zwalczania chA, spełniający kryteria ustanowione w art. 9 ust. 1 dyrektywy 64/432/EWG. W celu zapobieżenia rozprzestrzeniania się chA między gospodarstwami o różnym statusie epizootycznym w odniesieniu do chA w planie tym muszą być dostępne odpowiednie środki stosowane przy transporcie lub przemieszczaniu świń.

3. W gospodarstwie pochodzenia świń:

- w ciągu ostatnich 12 m-cy nie zarejestrowano żadnych klinicznych, patologicznych lub serologicznych dowodów na występowanie chA;
- w ciągu ostatnich 12 m-cy w gospodarstwach usytuowanych na obszarze w promieniu 5 km od gospodarstwa pochodzenia świń nie zarejestrowano żadnych klinicznych, patologicznych lub serologicznych dowodów chA (przepis ten nie ma zastosowania, jeśli w tych ostatnich gospodarstwach regularnie stosowano, pod nadzorem właściwego organu, środki monitoringu i zwalczania choroby zgodnie z planem zwalczania i gdy środki te skutecznie zapobiegły jakimkolwiek rozprzestrzenieniu się choroby na gospodarstwo pochodzenia);
- w ciągu przynajmniej 12 ostatnich m-cy nie przeprowadzono szczepień p/ko chA;
- świny były przynajmniej dwukrotnie poddane badaniom serologicznym na obecność przeciwciał ADV-gE lub ADV-gB lub ADV-gD lub całego wirusa chA w odstępie co najmniej 4 m-cy między badaniami - badania te wykazały brak chA oraz że zaszczepione świny były wolne od przeciwciał gE;
- w ciągu 12 m-cy poprzedzających przemieszczenie nie wprowadzono żadnych świń z gospodarstwa o niższym statusie epizootycznym w odniesieniu do chA, chyba że zostały one zbadane na obecność chA, a wynik badania był ujemny;

2008/185/WE – cd.

4. Świnie, które mają być przemieszczone:

- nie były szczepione;
- były trzymane w odizolowanych pomieszczeniach zatwierdzonych przez właściwy organ, w ciągu **30 dni** poprzedzających przemieszczenie w taki sposób, aby zapobiegł on jakiegokolwiek ryzyku rozprzestrzenienia się chA na te świnie;
- musiały przebywać od urodzenia w gospodarstwach pochodzenia lub w gospodarstwie o równorzędnym statusie i pozostawać w gospodarstwie pochodzenia przynajmniej:
 - przez 30 dni w przypadku trzody chlewnej przeznaczonej do produkcji;
 - przez 90 dni w przypadku trzody chlewnej przeznaczonej do hodowli;
- były poddane przynajmniej **2 badaniom serologicznym**, z wynikiem ujemnym, na obecność przeciwciał ADV-gB lub ADV-gD lub całego wirusa chA w odstępie przynajmniej 30 dni między badaniami. W przypadku świń poniżej 4 m-ca ż. można przeprowadzić również badanie serologiczne na obecność ADV-gE.

Pobieranie próbek do ostatniego badania musi być wykonane w ciągu 15 dni przed wysyłką. Liczba świń przebadanych w odizolowanym pomieszczeniu musi być wystarczająca do wykrycia:

- 2 % zwierząt zakażonych z 95-procentowym prawdopodobieństwem w odizolowanym pomieszczeniu w przypadku świń przeznaczonych do produkcji;
- 0,1 % zwierząt zakażonych z 95-procentowym prawdopodobieństwem w odizolowanym pomieszczeniu w przypadku świń przeznaczonych do hodowli.

2008/185/WE – cd.

Pierwsze badanie nie jest konieczne, jeśli:

- w ramach planu kontroli i zwalczania w gospodarstwie pochodzenia świń było przeprowadzone badanie serologiczne między 45 a 170 dniem poprzedzającym wysyłkę, wykazując brak przeciwciał chA i że szczepione świny były wolne od przeciwciał gE;
- przeznaczone do przeniesienia świny żyły w gospodarstwie pochodzenia od chwili urodzenia;
- żadne świny nie były przemieszczane do gospodarstwa pochodzenia, podczas gdy świny przeznaczone do przemieszczenia były trzymane w odizolowaniu.

2008/185/WE – cd.

ŚWINIE PRZEZNACZONE DO UBOJU (ART.2):

1. chA musi być chorobą obowiązkowo zgłaszaną w państwie członkowskim pochodzenia;
2. w P. Czł./regionie pochodzenia świń musi być realizowany, pod nadzorem właściwego organu, plan kontroli i zwalczania chA, spełniający kryteria ustanowione w art. 9 ust. 1 dyrektywy 64/432/EWG;
3. wszystkie **świnie** muszą być przetransportowane bezpośrednio do rzeźni przeznaczenia oraz muszą spełniać jeden z poniższych warunków:
 - pochodzić z gospodarstwa spełniającego warunki ustanowione w art. 1 pkt 3); lub
 - być zaszczepione przeciwko chA na co najmniej 15 dni przed ich wysyłką i pochodzić z gospodarstwa pochodzenia, gdzie:
 - w ramach planu kontroli i zwalczania regularnie stosowano, pod nadzorem właściwego organu, środki monitoringu i zwalczanie chA przez 12 ostatnich miesięcy;
 - pozostawały przez co najmniej 30 dni przed wysyłką, a w chwili wystawiania świadectwa zdrowia nie wykryto żadnych klinicznych lub patologicznych dowodów tej choroby; lub
 - nie być szczepione i pochodzić z gospodarstwa, gdzie:
 - w ramach planu kontroli i zwalczania stosowano regularnie, pod nadzorem właściwego organu, środki monitoringu i zwalczanie chA przez 12 ostatnich miesięcy i nie wykryto żadnych klinicznych patologicznych lub serologicznych dowodów chA w okresie ostatnich 6 miesięcy;
 - szczepienie przeciwko chA i wprowadzanie zaszczepionych świń było zabronione przez właściwy organ, odkąd gospodarstwo jest w trakcie uzyskiwania najwyższego statusu w zakresie chA zgodnie z planem kontroli i zwalczania;
 - przebywały przez co najmniej 90 dni przed wysyłką.